

RIIKKA ROITTO

Olympialaiset kisaturistin silmin

Ilmassa oli Pariisin olympialaisten aikana hyvin suuren urheilujuhlan tuntua. Koko Ranskan pääkaupunki oli muuttunut olympianäyttämöksi. Uudenlainen olympiakokonaisuus toimi hyvin.

PARIISIN KOLMANNET OLYMPIALAISET järjestettiin 26.7.–11.8.2024. Pariisin ensimmäiset kisat vuonna 1900 olivat osa maailmannäyttelyä, mikä jätti hiukan yli 1 200 urheilijaa ja olympialiikkeen sivurooliin. Sata vuotta sitten järjestetyissä Pariisin toisissa kisoissa kilpaili hiukan yli 3 000 urheilijaa 17 lajissa. Vuonna 1924 suomalaiset urheilijat sijoittuivat mitalitilastossa toiseksi 37 mitalilla viisi kultaa voittaneen **Paavo Nurmen** ollessa kisojen ehdoton mitalikuningas.

Sadassa vuoden aikana kisojen koko on kasvanut merkittävästi, vuoden 2024 kisoissa runsas 10 000 urheilijaa kilpaili 32 eri lajissa Pariisin ikonisten maamerkkien välittömässä läheisyydessä. Miten Pariisin kisat ja olympialaiset ovat muuttuneet sadan vuoden aikana? Vierailin olympialaisissa kisaturistina 1.–5. elokuuta seuraten miesten golfia, naisten maantiepöräilyä ja yleisurheilun aamupäivien karsintoja.

Yhteensä yli 45 000 vapaaehtoista ja 75 000 aseistettua poliisia tiesulkuineen ohjasivat kisaturisteja suorituspaikkojen, historiallisten nähtävyyksien ja erilaisten tapahtuma-aukioiden luona. Koillis-Pariisissa sijaitseva 1980-luvulla vanhan teurastamon alueelle rakennettu Parc de Villette toimi kisojen aikana ”kansojen puistona”, jossa sijaitsivat usean kisajoukkueen näyttely- ja tapahtuma-alueet, urheilijoiden ja fanien tapaamispaikka ja lukuisia kisakatsomoita ravintoloihin.

Ensimmäistä kertaa järjestetty, pääosin ilmainen, kansojen puisto toi turistikin ja paikalliset yhteen juhlistamaan urheilua. Iltaisin kannustushuudot kantautuivat puistosta kilometrien päähän. Vuoden 1900 asetelman voi sanoa kääntyneen päälleen. Pääosassa oli urheilu, kun Pariisi järjesti ennennäkemättömät olympiakisat, mutta samalla kaupunkimatkailun maailmannäyttelyn, joka välittyi tv-kuvina kaikkialle maailmaan.

Monen tie vei Pariisiin

Vuosisadan takaisia tunnelmia on tietenkin mahdotonta arvioida, mutta sata vuotta sitten kisoihin osallistui urheilijoita 44 eri maasta nykyisten yli 200 maan sijaan, joten kisaturisteja paikalla oli vuonna 2024 merkittävästi enemmän. Osaltaan asiaan on vaikuttanut matkailun kehittyminen massaelinkeinoksi. Ranska on lisäksi kohdemaana ylivoimaisesti suosituin maailmassa: vuonna 2023 maassa vieraili sata miljoonaa matkailijaa.

Yleisömäärät eri stadioneilla vaikuttivat myös tunnelmaan. Le Golf Nationaletiin myytiin päivittäin 35 000 lippua ja Stade de Francella yleisurheilijoita kannusti heti aamus-

ta täysi, vajaa 80 000 hengen katsomo. Maksutonta naisten maantiepöräilyä Pariisin katujen varrelle oli kerääntynyt katsomaan yli 500 000 henkeä. On sanomattakin selvää, että tällaisten massojen liikuttelu vaatii laajaa julkista liikennettä sekä turvallisuusjärjestelyitä.

Pariisin jo valmiiksi kattavaa julkista liikennettä kehitettiin kisojen alla yhdellä uudella metrolinjalla sekä uusilla pyöräilykaistoilla. Niin kisaturistit kuin paikalliset asukkaat maksoivatkin heinäkuusta paralympialaisten päättymiseen saakka korotettuja lipunhintoja – kertalipusta 4 euroa ja viiden päivän aluelipusta 60 euroa.

Taksilla oli turha yrittää liikkua, sillä laajoja alueita Pariisin keskustasta oli suljettu liikenteeltä. Julkinen liikenne kuitenkin toimi, eikä esimerkiksi Stade de Francella poistuminen ollut ongelma. Pariisilaiset lienevät tottuneet täysiin metrovaunuihin ja tiesulkuihin. Jäänkin mielenkiinnolla seuraamaan seuraavien Los Angelesin kesäkisojen järjestelyitä kaupungissa, jossa julkinen liikenne on lähes olematonta ja autokaistat eurooppalaisiin kaupunkeihin verrattuna leveämpiä.

Risuja ja ruusuja

Pariisin kisojen vastuullisuusohjelmalle on myös annettava kritiikkiä. Tokion paransi kisaisäntänä metrolinjaston esteettömyyttä, mutta Pariisissa ei otettu esteettömyyden näkökulmasta suuria kehitysaskeleita. Ikääntyneille kisaturisteille erilaiset tapahtumasovellukset sekä sähköiset metroliput aiheuttivat hankaluuksia. Urheiluareenoilla ei voinut maksaa muilla kuin olympialaisten pääsponsorina toimineen luottoyhtiön korteilla, eikä käteisen käyttö kaikkialla onnistunut. Myös kierrättämiseen kannustaminen oli näennäistä vastuulliseksi mainostetuissa kisoissa. Pantillisia mukeja ei voinutkaan palauttaa ja vesipullojen täyttöpisteitä joutui etsimään.

Kisat pyrittiin järjestämään olemassa olevilla urheiluareenoilla ja vain yksi uusi tapahtuma-areena rakennettiin. Sadan vuoden takaisten kisojen näyttämöistä enää yksi oli enää käytössä. Osa tapahtuma-alueista oli tuotu urbaaniin ympäristöön, kuten Place de la Concorde, jossa järjestettiin breakingin, BMX-pyöräilyn, skeittauksen ja koripallon 3 vs. 3-kilpailut.

Pariisin kisoissa urheilupaikkojen sekä avajaisten tuominen kaupungin keskustaan lisäsi merkittävästi kisojen vetovoimaa luoden olympiahuumaa koko kaupunkiin. Tämä oli niin minulle kisojen ensikertaisena kuin haastatteleminen olympiaturistiveteraaneille ainutlaatuista ja kisojen arvostusta lisäävä tekijä. ♦

Kierrättämiseen kannustaminen oli näennäistä vastuulliseksi mainostetuissa kisoissa.